

АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНОЗЕМНИХ СЛУХАЧІВ ПІДГОТОВЧОГО ВІДДІЛЕННЯ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ЗАГАЛЬНОНАУКОВИХ ДИСЦИПЛІН

Підготовка іноземних громадян є одним з провідних напрямів діяльності Національного авіаційного університету. Труднощі, які виникають під час навчання іноземних студентів, пов'язані з тим, що більшість з них не підготовлені до здобування вищої освіти нерідною мовою. У зв'язку з цим етап пропедевтичної підготовки є базовим, під час якого вирішуються основні завдання підготовчого відділення (ПВ): розвиток особистості іноземного слухача; його адаптація до іншомовного матеріального і соціокультурного середовища; забезпечення якісної підготовки із загальнонаукових дисциплін; опанування українською мовою – мовою навчання, міжкультурної та етнічної взаємодії. У той же час довузівська підготовка відрізняється певними особливостями, одна з яких – необхідність у досить стислі терміни підняти різнорівневу, а в деяких випадках недостатню базову підготовку майбутніх студентів із загальнотеоретичних дисциплін до вимог навчання в українських закладах вищої освіти. Тому важливим чинником успішності цього процесу є активізація пізнавальної діяльності слухачів ПВ при вивченні математики, фізики, хімії. Особливо актуально це ще й тому, що у світлі останніх реформ вищої школи більша частина навчального матеріалу виноситься на самостійну роботу студентів.

Активність – це певна риса характеру людини, але психологами доведено, що пізнавальна активність особистості в процесі навчання може розвиватися під впливом різних факторів [1]. На рівень активності суттєво впливають контакт викладача з аудиторією, його манера проводити заняття, успішність і настрої самого слухача. Дії викладача, які спонукають слухачів до навчання, сприяють створенню позитивного ставлення до процесу отримання знань. Пізнавальна (навчальна) активність слухачів ПВ виражається в прагненні вивчати українську мову, опановувати термінологію нерідною мовою, у докладанні максимальних зусиль та енергії в розумовій діяльності.

Активізувати пізнавальну діяльність іноземних студентів можна за умови застосування в процесі навчання сучасних навчально-методичних комплексів, урахування міжпредметної координації при вивченні мови і спеціальних дисциплін, наявності комплектно обладнаних кабінетів. Ступінь активності слухачів є реакцією на методи і прийоми роботи викладача, показником його педагогічної майстерності. М. М. Верзілін і Є. Й. Перовський виділяли три групи методів навчання: словесні (лекція, розповідь, бесіда, читання), наочні (демонстрація різноманітних схем, діаграм, презентацій, роздавального матеріалу тощо) і практичні (лабораторні і практичні роботи). На практиці жоден з методів не використовується відокремлено; ефективним є поєднання різних методів і прийомів. Дієвими методами навчання, які підвищують рівень пізнавальної активності іншомовної аудиторії, слугують такі, що містять наочність, а саме: проведення практичних занять у мультимедійних аудиторіях з використанням сучасних технологій SMART Technologies, лабораторних робіт з демонстрацією і презентацією дослідів і фронтальним експериментом, організація самостійної роботи слухачів із застосуванням сучасних динамічних віртуальних навчальних середовищ. Також у системі засобів оптимізації навчання значне місце займає вміння педагога формувати пізнавальний інтерес у слухачів. Так, пізнавальний інтерес до фізики складається з інтересу до явищ, фактів, законів, із прагнення підтвердити або поновити теоретичні знання, оволодіти мовою фізики, застосовувати набуті знання для розв'язання практичних задач. Тому одним із шляхів до стимуляції пізнавальної активності слухачів ПВ є обміркований підхід викладача до підбору змісту навчального матеріалу і способів його викладення. Доцільно застосовувати індуктивні прийоми для пояснення навчального матеріалу, що сприятиме розвитку конкретно-образного мислення слухачів, навчить їх спостерігати явища, знаходити в них щось спільне, суттєве. Абстрактне мислення, уміння міркувати розвивається під час застосування дедуктивних методів пояснення [2]. На уроках фізики можна активізувати творчі здібності, формувати світогляд і переконання слухачів. Творче ставлення до процесу навчання треба формувати поступово, починаючи з елементарних дослідів і розв'язування задач. Викладач

має постійно ускладнювати пізнавальні завдання, додавати задачі на логіку, такі, що вимагають перевірки дослідним шляхом; важливо розробити систему ускладнених задач з використанням декількох варіантів контрольних завдань різної складності. Варто застосовувати на уроках колективний аналіз процесу і результатів розв'язування задач. Завдання для самостійної роботи допоможуть швидше засвоїти нову лексику, розширити кругозір іноземних слухачів.

Отже, активізація пізнавальної діяльності іноземних слухачів – процес складний і багатогранний, успіх якого залежить від методів пропедевтичної підготовки і від особистості викладача, його ерудиції, захопленості предметом, неформального підходу до своєї роботи та педагогічного оптимізму.

Література

1. Дубровіна І. В. Пізнавальна активність як стан готовності учнів до пізнавальної діяльності. – Режим доступу : <https://repository.kristti.com.ua/handle/eiraise/169>
2. Педагогика / [под ред. Ю. К. Бабанського]. – М. : Просвещение, 1983. – Режим доступу : <http://www.detskiysad.ru/ped/ped142.html>